

Be mitų: sovietų karo korespondento užrašai. Michail Solovjov

1954 metais Niujorke Čechovo vardu pavadinta leidykla išleido talentingo rašytojo Michailo Solovjovo „Sovietų karo korespondento užrašus“. Šaltojo karo tarp Rytų ir Vakarų sąlygomis šis memuarinis leidinys labai sudomino visuomenę.

Knygos autorius – buvęs Raudonosios armijos karo korespondentas. Karjeros pradžioje jam teko mokyti sovietų generolus istorijos. Naujasis dėstytojas stebėjosi į karjeros aukštumas iškilusių kariškių menku išsilavinimu ir ne ką geresne kultūra. Vėliau nusiūstas į siaubingą badą kenčiančią Ukrainą ir nuniokotą Kubanę, vykstant didžiulio masto sovietų kariuomenės mokymams, buvo priverstas parengti apie juos pompastišką reportažą.

Dezinformacija: slaptas ginklas. Ion Mihai Pacepa, Ronald J. Rychlak

Sovietų Sąjungos lyderiu tapęs ilgametis KGB vadovas Jurijus Andropovas dezinformaciją apibūdino kaip kokainą, kurio kartą pauostę galbūt gyvensite kaip gyvenę, bet jeigu vartosite kasdien, tapsite narkomanu – visiškai kitu žmogumi.

1978 m. į Vakarų pabėgęs vienas iš šios knygos autorių, N. Ceaușescu valdomos Rumunijos saugumo generolas ir išorinės žvalgybos viršininko pavaduotojas Ionas Mihai'us Pacepa teigia, kad sovietų bloke dezinformacijos srityje darbavosi daugiau žmonių negu ginkluotosiose pajėgose ir gynybos pramonėje.

Buvęs saugumo generolas I. M. Pacepa ir prof. R. Rychlakas atvirai ir be pagražinimų pasakoja, kaip Šaltojo karo laikotarpiu sovietai kartu su savo satelitais planavo ir įgyvendindavo plačias dezinformacijos bei atviro šmeižto kampanijas, kiršino tautas, skleidė baimę ir nepasitikėjimą. Per visą knygą besidriekianti gija – Romos popiežiaus Pijaus XII juodinimo kampanija, kurios metu jam lipdyta „Hitlerio popiežiaus“ pravardė. Tikrasis šios šmeižto lavinos tikslas – ne tik sužlugdyti milijonų žmonių tikėjimą, bet ir sudrebinti krikščioniškus Vakarų pasaulio pamatus.

Dvigubas kryžius: tikroji D dienos šnipų istorija. Ben Macintyre

D diena – 1944 m. birželio 6 d. Vakarų sąjungininkų pajėgų išsilaipinimo Normandijoje kodinis pavadinimas. Tai buvo persilaužimas Antrajame pasauliniame kare ir laimėjimas vykdant didžiausią dezinformacijos kampaniją, kokia kada nors yra buvusi, – sumanią apgaule, skirtą naciams įtikinti, kad 150 tūkstančių karių išsilaipinimo vieta bus Kalė ir Norvegija, bet ne Normandija.

Ilovaisko dienoraštis. Roman Zinenko

2014 m. rugpjūčio mėn., su kovos bendražygiais patekęs į Ilovaisko valymo operaciją, jis išgyveno trigubos apsupties siaubą, artimų draugų žūtį. Gana sėkmingai Ilovaisko gatvėse kovoję savanoriai per vėlai sužinojo, kad vietos separatistams padėti atskubėjo reguliariosios Rusijos kariuomenės pajėgos, kurių žadėtas „žaliasis koridorius“ netrukus virto ugnies ir kraujo jūromis.

„Ilovaisko dienoraštyje“ aprašomos ne tik kovos, bet ir žmonių tarpusavio santykiai, nagrinėjami pareigos, patriotizmo, karių psichologijos, moralės, netgi religijos klausimai. Autorius neieško kaltų ir neragina to daryti, nors iš atsiminimų aiškėja, kad Ilovaisko katastrofos Kijevas galėjo išvengti.

Karas: Čečenijos tragedija. Arkadij Babčenko

Mes nežinome, dėl ko kariaujame. Neturime tikslo, moralinio pasiteisinimo. Mus siunčia žudyti ir mirti neaišku už ką. Tame pulke visi nekenčia visų, virš aikštės, it susmirdęs sunkus debesis, tvyro beprotybė ir neapykanta – ir šis debesis įsismelkia į jaunikius kaip citrinų rūgštis: prieš išsiunčiami į mėsmale mes nelyg šašlykas privalome prisitraukti baimės ir neapykantos raugo. Taip paprasčiau stipti.

Ši knyga – apie žinomo rusų žurnalisto, aršaus Kremliaus kritiko Arkadijaus Babčenkos patirtį Čečenijoje. Aštuoniolikmetis Arkadijus, pašauktas atlikti karinės tarnybos, pateko tiesiai į mėsmale. Dalyvavo abiejuose Čečenijos karuose, vėliau tapo karo korespondentu, dirbo Gruzijoje ir Ukrainoje. 2017 m.

vasarį dėl persekiojimų buvo priverstas išvykti iš Rusijos. 2018 m. gegužę skelbta, kad A. Babčenka nužudytas, bet vėliau paaikėjo, kad jis gyvas ir tai tebuvo slapta Ukrainos saugumo tarnybų operacija.

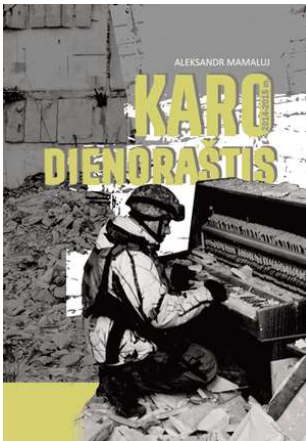

Kareivio atsiminimai. Heinz Guderian

H. Guderianas vadinamas tankų genijumi, žmogumi, išstobulinusiu „žaibo karo“ strategiją. Ir Vakarų, ir Rytų frontuose nesustabdomų jo tankų divizijų pleištai toli įsiskverbėdavo į priešų užnugarį, apsupdavo, netikėtai prasiveržę išblaškydavo, demoralizuodavo ištisas armijas. 1941 m. pabaigoje dėl maištingo būdo ir neklusnumo buvo atšauktas iš Rytų fronto į kariuomenės rezervą.

1944 m. liepą paskirtas Trečiojo reicho sausumos pajėgų generalinio štabo viršininku. **H. Guderianas** drąsiai reikšdavo savo nuomonę nuo tikrovės nutolusiam A. Hitleriui, todėl netrukus buvo atleistas. 1945 m. pateko į amerikiečių nelaisvę, kelerius metus kalintas, Niurnbergo tribunole dalyvavo

kaip liudytojas. 1948 m. paleistas iš kalėjimo, konsultavo Vakarų Vokietijos kariuomenės kūrėjus.

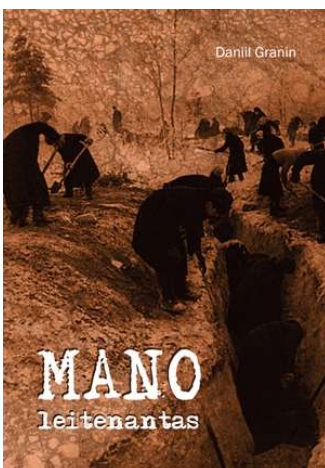

Karo dienoraštis, 2014-2015. Aleksandr Mamaluj

„Nors tai dienoraštis – knyga ne visai apie mane. Ji apie mano bičiulius, mano brolius, mechanizuotosios brigados karius ir karininkus. Rašiau šią knygą tam, kad 2014–2015 m. įvykiai prie Donecko nebūtų pamiršti“, – apie savo kūrinį viename interviu kalbėjo knygos autorius.

Jūsų rankose – karo Rytų Ukrainoje dalyvio dienoraštis. Jo autorius – ne žurnalistas ar rašytojas, o teisėju dirbęs, vėliau snaiperiu tapęs Aleksandras Mamalujus. Jis rašė išmaniuoju telefonu karo stovyklų palapinėse ir netgi apgriautame Donecko oro uoste. Užrašai redaguoti ten pat, antiteroristinės operacijos zonoje.

Ši knyga ne apie didvyrius ir šventuosius, o apie savo gyvybėmis rizikavusius paprastus vaikus, kurie stengėsi kovoti taip, kad karas neateitų į jų namus. Visi jie pasiryžo ginti Ukrainą – savo Tėvynę.

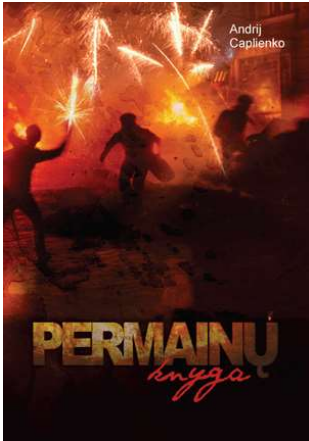

Mano leitenantas. Daniil Granin

tai vieno žymiausių rusų rašytojo, scenaristo, Antrojo pasaulinio karo dalyvio atidus žvilgsnis iš apkasų į siaubingą „didžiojo tėvynės“ karo kasdienybę, vadinamąją Leningrado blokadą ir pokario sovietinio gyvenimo realybę.

Nors tai nėra autobiografinis kūrinys, bet nesunku suprasti, kad autoriaus gyvenimo, dalyvavimo kare sąsajų su knygos pagrindinio herojaus leitenanto D. patirtimi, pasaulėjauta romane esama.

Pagrindinio veikėjo paveikslas perskiriamas, paverčiamas tomis pačiomis sąlygomis gyvenančiais dviem skirtingais žmonėmis. Tai kaip tik padeda išryškinti nepavydėtiną paprasto sovietų kario, kaip, beje, ir paprasto civilio, likimą – beteisiškumą, visišką priklausomumą nuo viršininkų įgeidžių totalitarizmo viršūnę pasiekusioje stalinizmo epochoje.

Permainų knyga. *Andrij Caplienko*

Karo nebuvo įmanoma išvengti. Jei būtume laiku pasikeitę, jis būtų tik šmėkštelėjęs kažkur šalia ir be pėdsako ištirpęs ore tarsi blankus vaiduoklis. Tačiau mes nenorėjome keistis. Todėl jis ir prasidėjo. Nežinau, kaip tai paaiškinti. Nesu tikras, kad man pavyks. Bet pamėginsiu.

Žinomo Ukrainos TV žurnalisto Andrijaus Caplijenkos kūrinys „Permainų knyga“ tikrų istorinių įvykių fone veikia išgalvoti herojai. Kiekvienas knygos pasakojimas – tai atskira istorija, bet visus tekstus sieja nelengvas Ukrainai ir ukrainiečiams laikotarpis.

Čia pasakojama apie netikėtai šalį užgriuvusį karą, pakeitusį milijonų žmonių sąmonę, neatpažįstamai sujaukusį jų gyvenimus. Herojai žengia savotišku permainų keliu – nuo visiško sąstingio iki 2013-ųjų sukilimo prieš korumpuotą prorusišką valdžią, nuo Kijevo Maidano iki karo su „broliškos“ tautos pajėgomis ir jų remiamais vietos „sukilėliais“.

Pragaro audra: nacistinės Vokietijos žlugimas, 1944-1947 m. *Thomas Goodrich*

m. Thomas Goodrich

Tai buvo kruviniausias ir baisiausias karas pasaulio istorijoje. Žuvo milijonai žmonių, sunaikintas neįkainojamos vertės turtas, nuo žemės nušluoti senoviniai miestai – Antrasis pasaulinis karas tapo didžiausia XX a. tragedija.

Thomas Goodrichas suteikia galimybę patirti to meto įvykius ir atskleidžia šiurpinančią tiesą. Autorius aprašo, ką matė sąjungininkų pilotai bombarduodami Vokietijos miestus, ką patyrė esantys bunkeriuose, kai, girdėdami krintančių bombų švilpesį, laukė mirties... Pasakojama apie Rytų fronto žiaurumus paskutiniais karo mėnesiais, apie vokiečių moterų likimus, kai siautėjanti Raudonoji armija prievartavo ir žudė visoje Europoje – kaip visos „nuo aštuonerių iki aštuoniasdešimties metų“

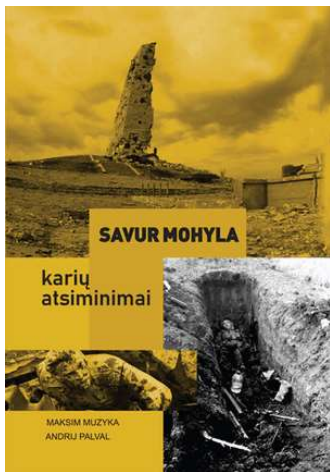
moterys su pasibaisėjimu laukė žodžių „Frau Komm“ (vok. „Eikš, moterie“).

Pyro pergalė: kaip Sovietų Sąjunga nugalėjo kare. *Mark Solonin*

Rusijos istoriko Marko Solonino knyga „**Pyro pergalė: kaip Sovietų Sąjunga nugalėjo kare**“ – tai analitinių straipsnių rinkinys apie SSRS politiką nuo 1938 m. vadinamojo „Miuncheno suokalbio“ iki pokario „branduolinių lenktynių“. Dauguma tekstų skirti sovietų–nacių karui. Juose, remiantis autentiškais dokumentais, nagrinėjama ištisų Raudonosios armijos korpusų žūčių istorija, aptariamos mažai žinomos, Krekliui itin nemalonus Leningrado blokados aplinkybės, įtikinamai pasakojama, kaip lendlizas, kurio ypatinga svarba dabartinėje Rusijoje visai menkinama, faktiškai išgelbėjo Stalino imperiją nuo pražūties.

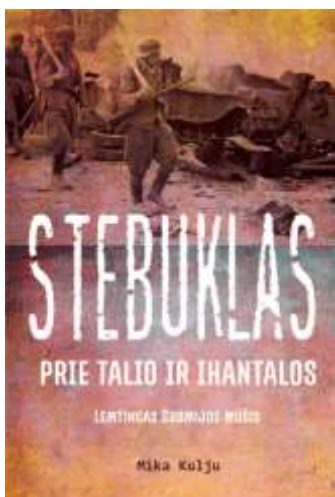
Autoriaus nuomone, sovietų pergalė nebuvo nulemta iš anksto, o pasiekta dėl daugelio Krekliui sėkmingai susiklosčiusių aplinkybių. Ar Stalino raudonoji imperija vienui viena būtų galėjusi atsilaikyti prieš galingą Hitlerio karo mašiną? M. Soloninas pagrįstai ta galimybe abejoja.

Savur Mohyla: karių atsiminimai. Maksim Muzyka, Andrij Palval

dviejų autorių, antiteroristinės operacijos Rytų Ukrainoje dalyvių Maksimo Muzykos ir Andrijaus Palvalio liudijimai. Pasakojama, kaip paprasti, jokios karinės patirties neturintys vaikinai, kilus grėsmei Ukrainos teritoriniam vientisumui, savanoriškai stojo į kariuomenę. Likimas juos nubloškė į Savur Mohylą, prieš iš trijų pusių apsuptą, Šetono kalnu pramintą aukštumą.

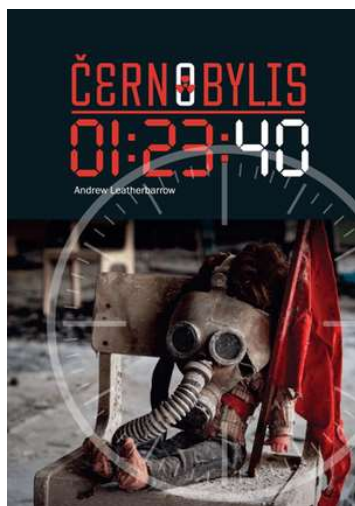
M. Muzyka aprašo, kaip vyko Savur Mohylos šturmas ir kaip buvo užimta aukštuma, o A. Palvalis pateikia prisiminimų apie didvyrišką jos gynybą, vykstant pragariškiems artilerijos apšaudymams. Supratusi, kad Šetono kalno neišlaikys, ukrainiečių karių grupė traukėsi iš apsupties, bet pateko į Ukrainoje veikusių rusų padalinių nelaisvę. Tik per stebuklą A. Palvalis paspruko ir po daugelio išbandymų grįžo namo.

Stebuklas prie Talio ir Ihantalos: lemtingas Suomijos mūšis.

Mika Kulju

Šioje knygoje pasakojama apie kruvinas 1944 m. birželio pabaigos – liepos pradžios kovas Karelijos sąsmaukoje, į šiaurės rytus nuo Vypurio (dab. Vyborgas). Ten buvo sprendžiamas Suomijos likimas. Prieš maždaug 50 tūkst. suomių karių stojo triskart gausesnės, galinga karo technika aprūpintos sovietų pajėgos, apsvaigintos pergalių prieš vokiečius. Tai buvo vienas didžiųjų Raudonosios armijos puolimų – vadinamųjų „dešimties garsiųjų Stalino smūgių“ – Vyborgo–Petrozavodsko operacija, turėjusi pasibaigti besąlygišku Suomijos kapituliavimu.

Černobylis. 01:23:40. Andrew Leatherbarrow

1986 m. balandžio 26-ąją, 1 val. 23 min. 40 sek., Černobylio atominės elektrinės ketvirtojo bloko pamainos viršininkas A. Akimovas nuspaudė reaktoriaus avarinio stabdymo mygtuką. Dėl to, kas įvyko vėliau, teko visam laikui evakuoti Pripetės miestą ir kitas gretimas gyvenvietes, žuvo daug žmonių ir gerokai sumenko Sovietų Sąjungos galia.

Černobylio atominės elektrinės reaktoriaus sprogitas – didžiausia tokio tipo avarija branduolinės energetikos istorijoje. Ši knyga – penkerių kruopštaus tyrinėjimo metų rezultatas, joje atskleidžiama, kas iš tiesų įvyko Černobylyje. Autorius rašo apie avarijos priežastis, eigą, desperatiškas likviduotojų pastangas užgesinti gaisrą reaktoriaus aktyviojoje zonoje ir apsaugoti visą Rytų Europą. Nuo šių vyrų pasiaukojimo dirbant ten, kur radiacijos kiekis buvo mirtinas, iki tokių legendomis apipintų istorijų kaip

Černobylio narai. Įtraukiantis istorinis pasakojimas susipina su autoriaus kelionės į apleistą Pripetės miestą ir Černobylio draudžiamąją zoną išpūdžiais bei papildytas jo fotografijomis.